



UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav lingvistiky a ugrofinistiky

Oponentský posudek na diplomovou práci Jiřího Janušky

„Jazyk“ a „norma“: Příspěvek k analýze vztahu dvou lingvistických pojmů

Roztoky, 12. září 2009

Posuzovaná diplomová práce je studií z oblasti interních dějin lingvistiky, tj. dějin lingvistiky skrze dějiny lingvistických konceptů. Podstatnou část práce (60% textu) zaujímá kapitola nazvaná „Historický exkurz,“ v níž diplomant představuje koncepce pojmu *langue*, pojmu jazykové normy, anebo vztahu obou pojmů v některých lingvistických textech 20. století. Jako *exkurz* by bylo tuto kapitolu možné hodnotit s ohledem na deklarovaný cíl diplomové práce, totiž přispět k osvětlení vztahu uvedených dvou pojmů. Diplomantův příspěvek se však převážně týká osvětlení *pojetí* uvedených pojmů nebo jejich vzahu v analyzovaných lingvistických textech, je tedy sám o sobě převážně historický. Termín *exkurz* v názvu uvedené kapitoly má tedy spíše stylistickou hodnotu.

Diplomantův historický přehled pojetí pojmů *langue* a jazyková norma nebo jejich vzahu je interpretován a doplněn v kapitole „Úvahy a konkluze.“ První konkluzí je rozeznání dvou modelů vztahu uvedených pojmů v lingvistice 20. století: jazyková norma je buď koncipována jako způsob existence *langue*, anebo jako její pouhá komponenta. Diplomant pak dále analyzuje interpretačně problematický pojem nenoremnosti u tohoto druhého pojetí normy, a to ve vztahu k sociální stratifikaci jazyka, a dochází k závěru, že lze rozlišit ještě třetí pojetí jazykové normy, které se blíží pojetí normy v preskriptivním smyslu. Užitečné je diplomantovo rozpracování typologie (jazykových i jiných) norem i interpretace diskuse o druhu sociálnosti *parole*, jakožto pojmu opozitního k *langue*. Vedle toho se úvahový oddíl zabývá také vztahem pojmů jazyková norma a *langue* k novějšímu pojmu/termínu jazykový kód.

Diplomant v práci prokazuje obdivuhodně širokou znalost relevantní odborné literatury a schopnost sofistikované a argumentačně i formulačně precizní interpretace. Práci považuju za podstatný příspěvek k dějinám lingvistických konceptů, který si zaslouží pozornost mj. v kontextu historiografie pražského strukturalismu. Posudek rád uzavírám takto: **Diplomovou práci J. Janušky proto doporučuju k ústní obhajobě a navrhuji její hodnocení jako výborné.**

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.

ÚLUG FF UK